

2008-04-07

Sortprovningen i vall håller inte måttet!

Vallen har som foder en betydligt större inverkan på animalieproduktionens effektivitet än någon annan gröda i det svenska jordbruket. Vallens avkastning och kvalitet är en av de huvudsakliga förklaringarna till skillnader i utbyte i animalieproduktionen mellan enskilda lantbruksföretag och regioner samt mellan år. Med hänsyn till både ekonomi, miljö och etik ifrågasätts ett stort importberoende avseende främst proteinfoderråvaror. Foderstater med grovfoder som bas är ett viktigt närodlat alternativ. I takt med ökade priser på spannmål och kraftfoder kan man förvänta sig en ökad intensitet av vallproduktionen på många gårdar.

Ett område där det idag är stora brister är den rådgivande sortprovningen av marknadssorter av olika vallväxtarter. I dagens hårda ekonomiska klimat för sortägarna provas sällan en redan godkänd och marknadsförd sort vidare för att ytterligare bestämma odlingsvärdet. Till skillnad från sortprovningen i spannmål förekommer idag endast sortprovning i s.k. riksförsök eller beställningsförsök. Den officiella provningen som SLU genomför är i allt väsentligt inriktad på provningsresultat som är avsedda som underlag för Jordbruksverkets beslut om intagning i Sortlistan. De sista åren har en förändring skett på så sätt att Svalöf Weibull AB dragit ner sin provningsverksamhet och att den andra stora aktören på marknaden, Scandinavian Seed, endast i liten omfattning ansöker om intagning.

I spannmålsförsöken finns sedan lång tid tillbaka, förutom riksförsök, även länsförsök. Officiell värdeprovning kan även ske i länsförsöken där också en marknadsprovning av redan godkända sorter sker för att vidare bestämma odlingsvärdet för lantbrukarna under olika förhållanden. Ett upplägg likt sortprovningen i spannmål är önskvärt även inom vallväxtområdet. Detta skulle ge en stor effektivitetsvinst genom en säkrare värdering.

En stor brist är också att näringskvaliteten inte registreras regelmässigt vid skörd. Förändringen av näringskvaliteten över tid kring skörd för det provade art-/sortmaterialet är av stort intresse för praktikerna. I utfodringen efterlyses alltmer uttalat en hög andel smältbar fiber från grovfodret. Vi vet inte tillräckligt mycket om skillnader i sortmaterialet. Analystekniken har utvecklats de senaste åren. I dag sker i stort sett alla analyser av grovfoderprover från lantbruket enligt NIR-tekniken. Här kunde vallsortprovningen ge mycket värdefull information till det praktiska lantbruket genom att analysera prover från sortförsöken med såväl referensmetod som snabb analysmetod som NIR.

Det är idag näringsansvaret att finansiera tillämpad forskning och utvecklingsarbete av det slag som sortprovning utgör. Lantbrukarna betalar direkt en stor del av anslagen som förmedlas av Stiftelsen Lantbruksforskning. Indirekt tillförs även medel genom återföring av olika miljöskatter. Svenska Vallföreningen vill på vallodlarnas vägnar hävda att medel för en bättre sortprovning av vall måste prioriteras i framtiden.

Styrelsen i Svenska Vallföreningen
Lars Jakobsson, ordförande